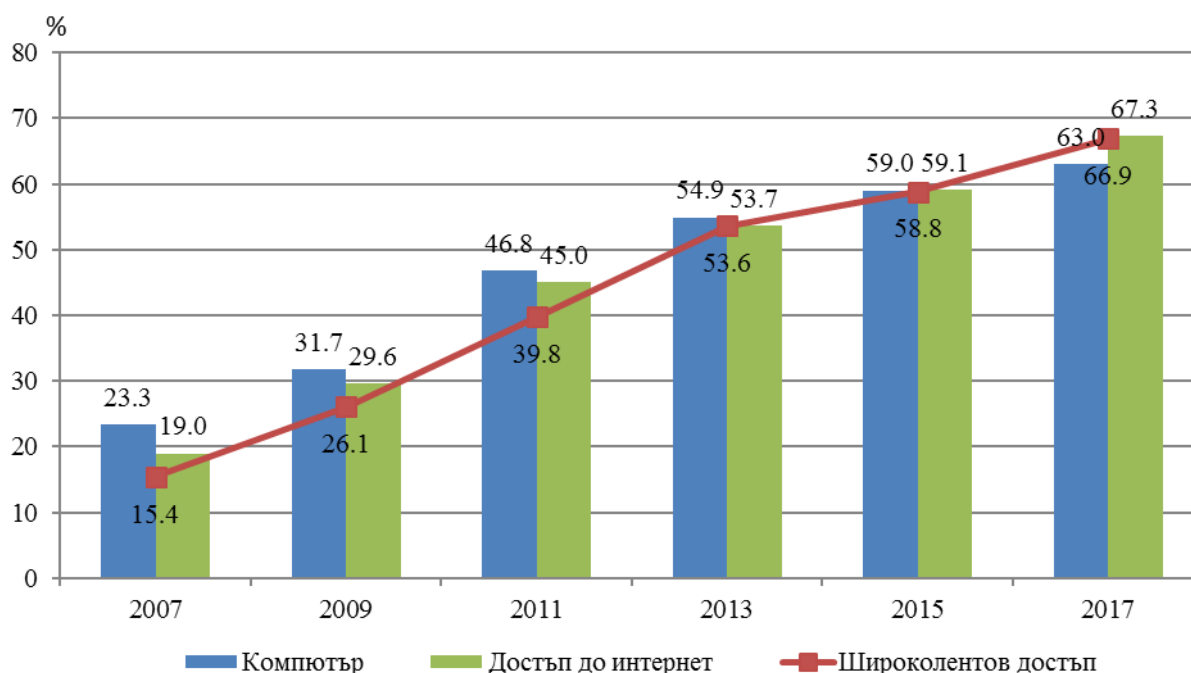

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗСЛЕДВАНЕТО НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЩЕСТВО В ДОМАКИНСТВОТА ПРЕЗ 2017 ГОДИНА

Резултатите от проведеното през 2017 г. изследване за използването на информационно-комуникационни технологии (ИКТ) в домакинствата и от лицата показват, че 67.3% от домакинствата в България имат достъп до интернет¹, а 63.0% разполагат с настолен компютър, лаптоп или таблет. 66.9% от домакинствата са с осигурена бърза и надеждна широколентова връзка, която освен фиксирана кабелна връзка включва и интернет връзка чрез мрежата на мобилните телефонни оператори (фиг. 1).

Фиг. 1. Относителен дял на домакинствата, които разполагат с компютър, достъп до интернет и широколентов достъп до интернет

През 2017 г. с най-висок относителен дял на домакинства с достъп до интернет са Югозападният и Южният централен район, съответно със 70.5 и 70.4%. От средната стойност за страната изостават домакинствата от Югоизточния и Северозападния район, където с достъп до интернет са съответно 62.1 и 57.8% от домакинствата.

Домакинствата с деца използват по-активно глобалната мрежа и 87.2% от тях имат достъп до интернет при 62.0% за домакинствата без деца.

Въпреки динамичното развитие на информационните технологии в България 32.2% от домакинствата все още нямат достъп до интернет в домовете си. Повече от половината от тях

¹ Достъпът до интернет може да бъде осъществен чрез различни видове устройства - напр. настолен компютър, лаптоп, таблет, мобилен телефон или смартфон, игрова конзола, смарт телевизор, четец на електронни книги и други.

www.nsi.bg

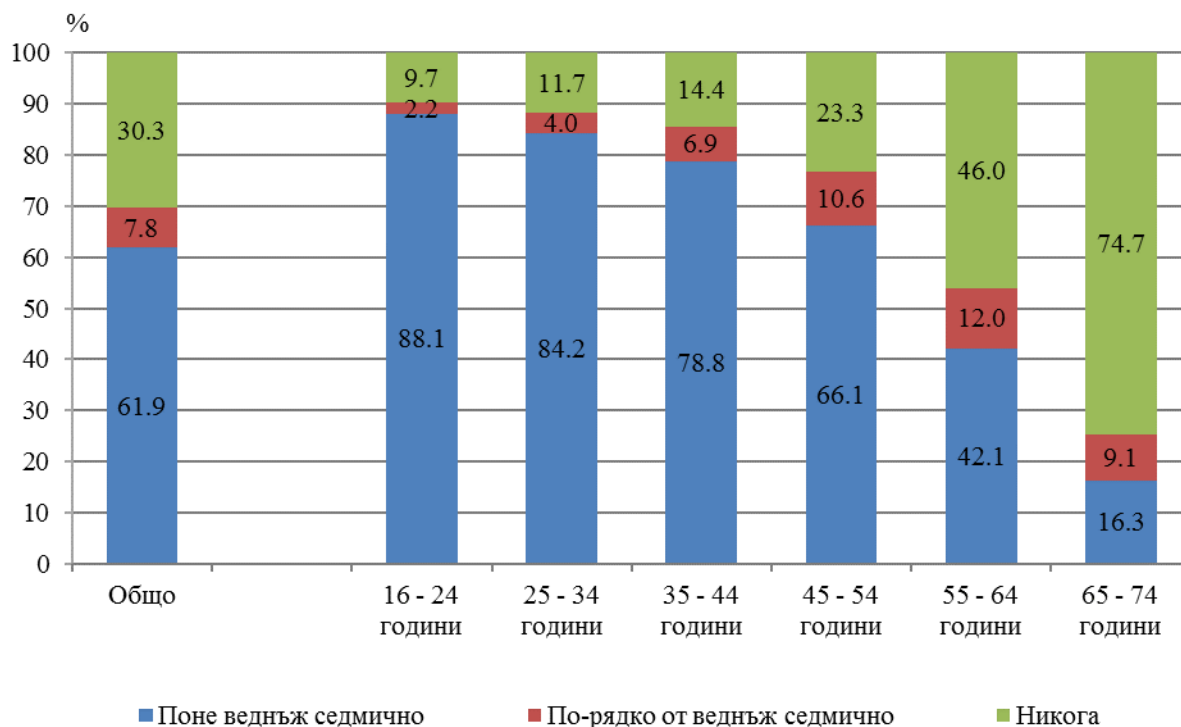
(53.6%) посочват като основна причина липсата на знания и умения за работа с интернет, 48.8% смятат, че нямат нужда от него (не е полезен, интересен и др.), а според 27.9% от домакинствата оборудването е скъпо.

Използване на компютри и интернет от лицата

През 2017 г. 58.8% от населението на възраст между 16 и 74 навършени години използва компютър¹ всеки ден или поне веднъж седмично на работа, вкъщи или на друго място. Запазва се тенденцията на растеж и по отношение на регулярното използване на интернет от лицата, като 61.9% от тях използват интернет всеки ден или поне веднъж седмично.

Най-активни потребители на компютри и интернет са младежите на възраст между 16 и 24 години, като съответно 82.8 и 88.1% от тях използват компютър или интернет всеки ден или поне веднъж седмично. С увеличаването на възрастта намаляват желанието и необходимостта от присъствие в глобалната мрежа и едва 16.3% от лицата на възраст между 65 и 74 години сърфират редовно, а 15.7% използват компютър в ежедневието (фиг. 2).

Фиг. 2. Структура на използването на интернет от лицата по честота на използване и възраст през 2017 година

Мъжете са по-активни при редовното използване на компютри и интернет в сравнение с жените. 59.7% от мъжете използват компютри, а 63.0% - интернет, докато при жените относителните дялове са съответно 58.0 и 60.8%.

¹ Включват се настолен компютър, лаптоп, нетбук или таблет.

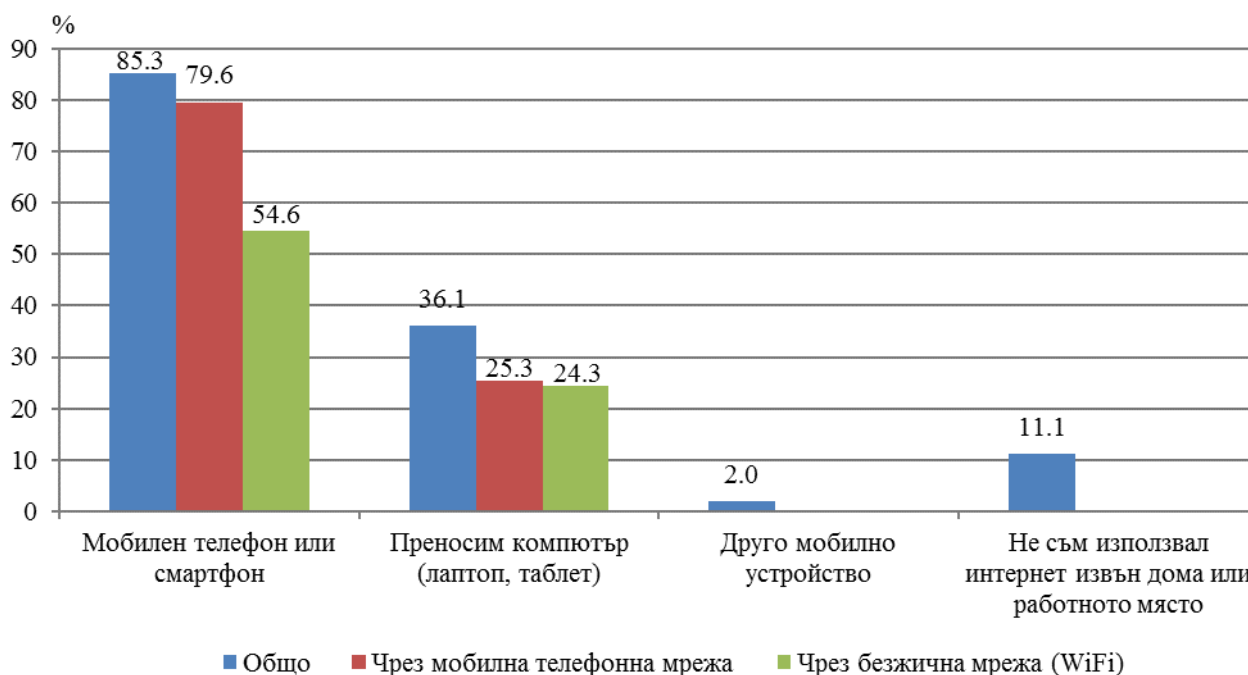

Значителни са различията при редовно използващите компютри и интернет по образование - докато 89.8% от лицата с висше образование използват компютър в ежедневието си и 90.2% сърфират редовно в глобалната мрежа, то едва 27.7 и 32.0% от лицата с основно или по-ниско образование се възползват от възможностите, които предоставят съответно компютрите и интернетът.

Трудовият статус на лицата също се отразява върху активността им в използването на цифрови технологии. Най-често използват компютри учащите (95.6%), а 97.8% сърфират редовно. При работещите (заети или самонаети) лица относителните дялове на използващите компютри и интернет са съответно 76.3 и 79.6%. Почти половината безработни също се възползват редовно от възможностите, които предоставя интернет (46.3%), а 41.0% използват компютри.

Лицата, които редовно използват интернет, предпочитат мобилния телефон за достъп извън дома или работното място (85.3%), а 36.1% сърфират чрез лаптоп или таблет (фиг. 3).

Фиг. 3. Относителен дял на лицата, които са използвали мобилни устройства за достъп до интернет извън дома или работното място през последните три месеца, по видове устройства за достъп и мрежи през 2017 година

Редовните интернет потребители най-често използват глобалната мрежа с цел комуникация. 97.4% от тях посочват, че използват интернет за телефонни или видеоразговори, участие в социални мрежи, изпращане/получаване на е-поща или споделяне на собствено създадено съдържание (текст, снимки, музика, видео) в уебсайт. Най-популярната социална мрежа у нас е Facebook, като 38.5% от редовните интернет потребители проверяват акаунта си по няколко пъти на ден. 87.0% от лицата използват глобалната мрежа за достъп до информация - четене на онлайн вестници, новини, списания,

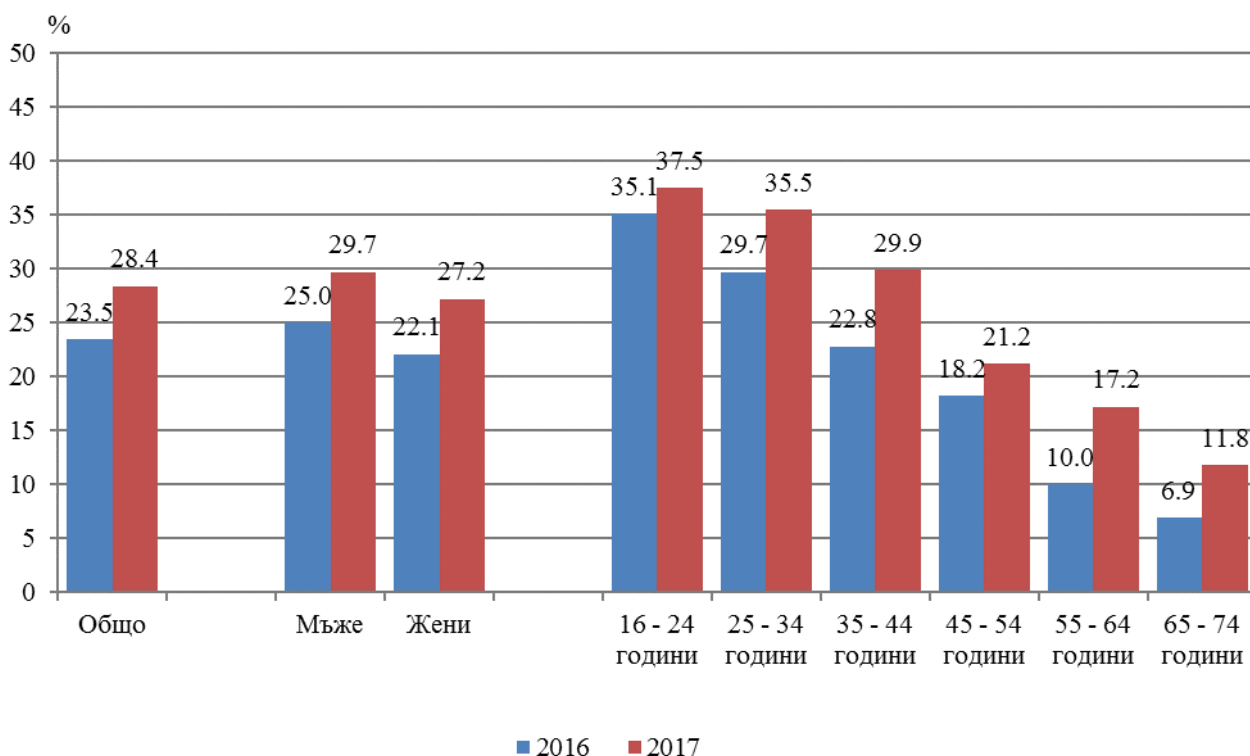

www.nsi.bg

търсене на информация, свързана със здравето, или намиране на информация за стоки или услуги. Еднакъв е дялът на използващите интернет за обществено и политическо участие (публикуване на мнения по обществени или политически въпроси в уебсайт, участие в онлайн анкети или гласувания) и с професионални цели (търсене или кандидатстване за работа по интернет, участие в професионални онлайн мрежи) - 13.0%.

Резултатите от изследването показват, че 28.4% от редовните интернет потребители използват складово пространство в интернет за съхранение на документи, снимки, музика, видео или други файлове. Потребители на облачни услуги са 29.7% от мъжете и 27.2% от жените. Лицата на възраст от 16 до 24 години са най-активните ползватели на този вид услуга (37.5%), следвани от лицата на възраст от 25 до 34 години (35.5%). Едва 11.8% от лицата на възраст 65 и повече години, които редовно използват глобалната мрежа, се възползват от тази услуга (фиг. 4).

Фиг. 4. Относителен дял на лицата, които са използвали складово пространство в интернет през последните три месеца, по пол и възраст

През текущата година за първи път в изследването се наблюдава т.нар. споделена икономика, която включва използването и споделянето на ресурси между частни лица като места за настаняване (стая, апартамент, вила и др.) и превозни средства (напр. пътуване с кола). Резултатите показват, че 12.1% от лицата, които са използвали интернет през последната година, са наемали жилище от друго частно лице чрез специализирани платформи за споделено настаняване като Airbnb или чрез социални мрежи. По-малък е относителният дял на лицата, които са се възползвали от предлагането на споделено пътуване - 3.9%.

Взаимодействие на лицата с публични институции

През 2017 г. 20.7% от лицата използват глобалната мрежа за взаимодействие с органите на държавната администрация. Най-значителен е дялът на лицата, които са получавали информация от уебсайт на публичната администрация (14.7%), следван от дела на изтегилите формуляри от официална интернет страница (10.4%) и изпратилите попълнени формуляри (8.3%) през последните дванадесет месеца.

При използването на предлаганите онлайн услуги от публичната администрация жените са по-активни от мъжете - съответно 21.6 и 19.8%.

Е-умения

За да се възползват потребителите максимално от възможностите, които предоставят цифровите технологии и глобалната мрежа, е необходимо те да имат подходяща информационна грамотност и е-умения. Резултатите от изследването показват, че 44.3% от лицата умеят да копират или преместват файлове или папки, а 27.9% могат да работят със софтуер за обработка на текст. Следват лицата, които се справят с инсталиране на софтуер или приложения (19.9%), и тези, които използват софтуер за електронни таблици (16.4%) или изготвят презентации (15.0%). Едва 1.2% от лицата са посочили, че могат да пишат програмен код на език за програмиране.

Електронна търговия

През 2017 г. дялът на лицата, които пазаруват онлайн за лични цели, достига 17.7%¹. Най-активни при поръчването/купуването на стоки или услуги онлайн са лицата във възрастовите групи 16 - 24 и 25 - 34 години с относителни дялове съответно 30.9 и 33.9%, а едва 1.0% от населението на възраст 65 - 74 години прави поръчки по интернет. Жените са по-активни в онлайн пазаруването от мъжете - съответно 18.4 и 17.0% (фиг. 5). Най-често онлайн са купувани дрехи и спортни стоки, като 73.3% от пазарувалите по интернет са поръчали такива артикули. На следващо място са закупуването на стоки за дома (30.5%) и покупките, свързани с пътувания или хотелски резервации (20.4%). Повечето стоки и услуги са били закупени от продавачи от България (87.5%), но немалко лица пазаруват от продавачи от други европейски страни (34.6%) или от други страни извън ЕС - 16.2%. От чужбина основно са били купувани материални стоки (85.7%)² и хотелски резервации и ваканционни пакети - 25.3%.

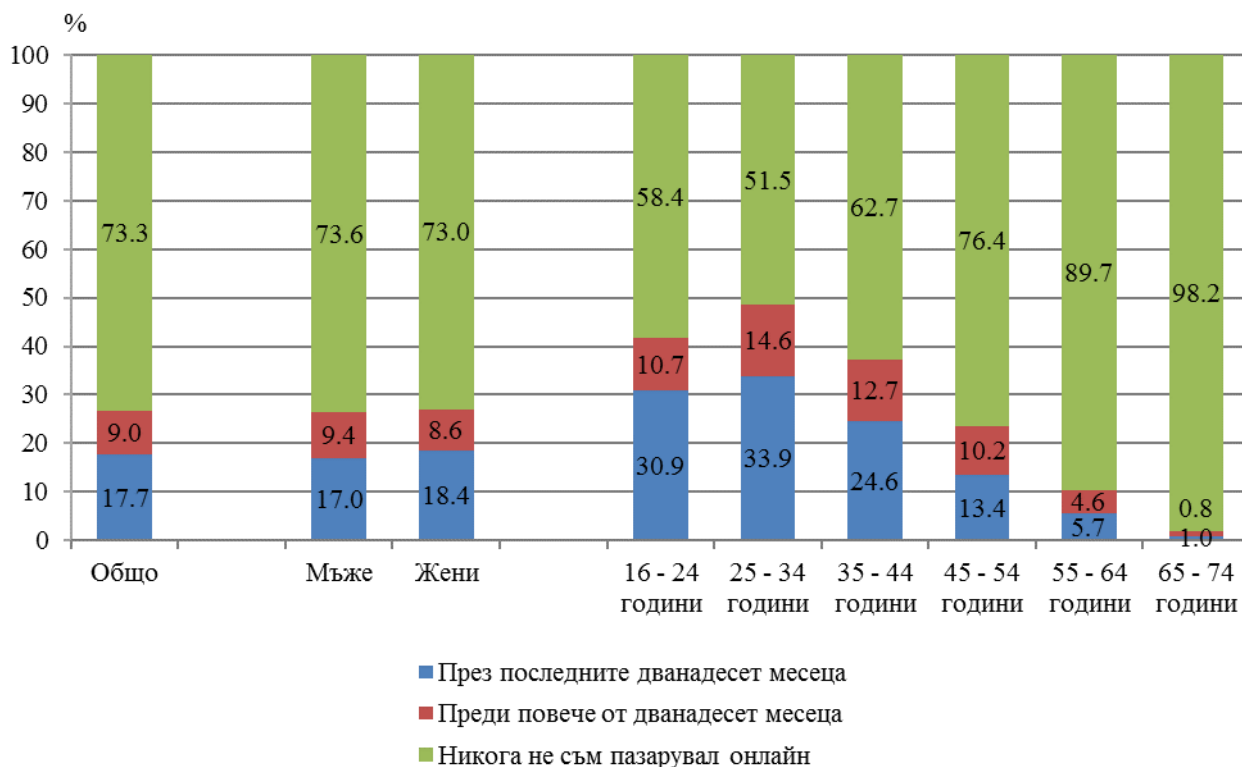
През трите месеца преди анкетирането повечето лица са купували или поръчвали стоки или услуги между един и два пъти (62.8%), като общата стойност на покупките основно е била до 200 лева.

¹ Относителен дял на лицата на възраст между 16 и 74 навършени години, които са купували или поръчвали стоки или услуги по интернет през последните дванадесет месеца.

² Относителните дялове са изчислени на база брой лица на възраст между 16 и 74 години, които са купували или поръчвали стоки или услуги по интернет от други страни през последните дванадесет месеца.

Фиг. 5. Структура на лицата, които са поръчвали/купували стоки или услуги за лични цели по интернет, по пол и възраст през 2017 година

Въпреки масовото навлизане на цифровите технологии в ежедневието ни почти три четвърти от лицата никога не са пазарували по интернет. Като основна причина 75.0% от тях посочват предпочитание към пазаруването на място, лоялност към магазините или просто навик. 15.5% нямат необходимите умения, за да извършат поръчка онлайн, а 10.9% имат опасения относно сигурността и поверителността на личните си данни. Немалко лица се притесняват от начина на доставка или връщане на стоките и възможностите за рекламация (9.3%) или пък не притежават разплащателна карта, която да позволява плащане по интернет - 8.2%.

Методологични бележки

Изследването за използване на информационно-комуникационни технологии (ИКТ) в домакинствата и от лицата е част от Европейската статистическа програма и се провежда ежегодно в България от 2004 г. съгласно Регламент (ЕС) № 808/2004 на Европейската комисия. Основната му цел е получаване на надеждни сравними данни, които да отразяват разпространението и използването на ИКТ на национално и европейско ниво.

Обект на изследването са домакинствата и лицата в домакинствата. Единица на наблюдение са всички обикновени домакинства и лицата в тях на възраст от 16 до 74 навършени години. През 2017 г. са анкетирани 4 194 домакинства, избрани на случаен принцип, и 9 271 лица в тези домакинства на възраст от 16 до 74 години. Методът на анкетиране е персонално интервю, проведено от анкетър, служител на НСИ. Анкетната карта съдържа няколко модула, които събират информация за наличие и използване на компютри и интернет от домакинствата и лицата, социални медии, електронно правителство, електронна търговия, е-умения, споделена икономика и др., както и въпроси, свързани със социално-демографските характеристики на домакинствата и лицата.

Фиксираната широколентова връзка включва DSL, ADSL, VDSL, LAN, кабелен модем CATV, оптичен кабел, сателит, обществен Wi-Fi и други.

Под **мобилна широколентова връзка** се разбира интернет връзка чрез мобилната телефонна мрежа (3G или 4G), чрез използване на SIM карта или флашка за мобилен интернет, мобилен телефон или смартфон като точка за достъп.

Повече информация и данни от изследванията за използването на информационно-комуникационни технологии в домакинствата и от лицата, както и анкетна карта за изследването през 2017 г., могат да бъдат намерени на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg/bg/node/2722>) и в Информационна система „Инфостат“.